UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

veritatem future beatitudinis. beatitudo em̄ futura eſt ſupra ap
prehenſionem rõnis humane quia in cor hominis non aſcendit
que p̄parauit deus diligentibus ſe. Et licet difficilis ſit ad cre-
dendum beatitudo anime. multo tamen difficilior videtur glo
ria corporis. ne ergo xp̄us videret̄ inania ꝓmittere. hanc corporis
gloriaʒ demonſtrauit. Sc̄da cauſa huiꝰ vt dicunt Hie. ⁊ Criſ
Eſt qꝛ diſcipuli audientes ſe debere mori pro xp̄o timebāt mor
tem. vt igitur ꝓuocaret eos ad futuram beatitudinē. pro qua
etiam mortem ꝯtemnerent ipſam gloriam corporis eis oſtendit.
Tercia cauſa vt etiam dicit Hie. eſt vt non ſcandaliſarentur de
morte xp̄i qui erat in tanta gloria reſurrectionis. Quarta cauſa
ſm̄ Beda. et Remi. ut oſtenderet in quanta gloria erat ventu
rus ad iudiciū. nam in eam gloriā eſt tranſformatus. in qua
poſtea venturus eſt tēpe iudicij ¶ Tercio querit̄ qua
re ex omnibꝰ ap̄lis tres ſolū aſſumpſit ſcʒ petrum Jacobū ⁊ Jo
hannem. Et dicenduʒ eſt p̄o ſm̄ Theo. ꝙ ideo iſtos aſſumpſit
tanq̄ vertices ⁊ eximios ap̄loꝝ. Petꝝ tanq̄ diligentez ampli
us. ⁊ ꝯſtancius confitentem xp̄m. Johēm vero dilectū. Jacobū
aūt tanq̄ theologum magnū ⁊ altiuocum. Sc̄do vt ideʒ dicit
ideo iſtos aſſumpſit qꝛ magis de eis ꝯfidebat ꝙ viſioneʒ cela
rent ⁊ nulli manifeſtarent. Tercio ſm̄ Ambro. ideo petꝝ aſſūp
ſit. qꝛ claues regni celoꝝ ei tradiderat. Johes vero qꝛ matrē
in cruce virginem ei ꝯmendare diſpoſuerat. Jaco. aūt qꝛ primꝰ
ſolū ſacerdotale erat aſcenſurus. ſi verꝝ eſt ꝙ dicit Am. Tunc
iſte iacobꝰ nō fuit filius zebedei. Quarto ſm̄ Dam. iō petꝝ aſ
ſumpſit vt ipſe voce p̄ris audiret ꝯfirmari ſuū teſtimoniū. quo
dixerat tu es xp̄s filius dei viui. Jaco. vero quia an̄ oīs diſci-
pulos erat moriturus. Jo. aūt vt viſa dei gloria que non ſub
iacet tēpi reſonaret illud. in principio erat verbum ⁊c Poteſt
tamen ⁊ aliter dici. petrus em̄ paſſionem xp̄i abhorrebat. vnde
xp̄o dicenti ſe debere crucifigi. reſpondit petrus abſit a te dn̄e.
non erit tibi hoc. vt ergo equanimiter portaret xp̄i morteʒ. vo
luit illi reſurrectionis gl̄iam oſtendere. Vnde Hie. times inquit
mortem. audi gloriam triūphantis. vereris cruceʒ auſculta an
geloꝝ miniſteria. Duos vero reliquos ideo aſſumpſit vt ꝓue-
niret eoꝝ peticioneʒ qua deſiderauerāt ſedere in regno xp̄i. vnꝰ
a dextris eius ⁊ alter a ſiniſtris exiſtimantes regnum celoꝝ eſſe
mundanū. vt ergo oſtenderet illis cuius regni gloriam deſide
rent. ideo transfiguratus eſt ante eos ⁊c

Secunda pars.

Ecundo cū dr̄ Et reſplenduit ꝛc. exp̄mit mirabilis glia
transfigurationis xp̄i q̄ admirabilis fuit et glioſa ꝓpter
tria. p̄o in corpis claritate ¶ Vn̄ dicit: et reſplen
duit facies eius ſic ſol: Quia ſm Remi. Nihil eſt in corpibꝫ lucidius
ideo claritas corpis xp̄i d̄ eſſe ſic ſol. cū tn̄ ipe ſit ſole lucidior vt d̄
Eccle. 23. Rr̄onabiliter aūt ꝯparat̄ claritas corpis xp̄i claritati ſol
Primo q̄dem qꝛ ſic in ſole eſt fons luminis corpalis. ita in xp̄o eſt
lumē ſpūale. Scd̄o qꝛ a claritate corpis xp̄i glificati fulgebūt iuſti
ſic ſol in cōſpectu dei queadmod̄ cetera ſidera ſuſcipiunt a ſole ſplē
dorē. 3º qꝛ ſic lux ſolis ē viuificatiua. ita claritas corpis xp̄i glioſa
beatoꝝ corpa viuificabit. Conſidera q̄nta fuerit diſcipuloꝝ ꝯſola
tio. cū viderent eū tanta claritate fulgere. naꝫ vt dicit ſc̄tus effrem
duos ſoles oculi diſcipuloꝝ videbant in monte. vnū in firmamto
totū mūdū illuminanteꝫ et alteꝝ qui ſolū videbat̄ in facie xp̄i. Et at
tende ꝙ claritas ſolis obfuſcat oculos et viſuꝫ impedit. ita ꝙ nō
poſſumꝰ ſolis rotā vidē. ſꝫ claritas corpis xp̄i ꝗ ſi maior erat ꝗ luci
dior claritate ſolis. n̄ tn̄ obfuſcabat. ſꝫ miro mō delectabat aſpectū
¶ Dein̄ oñdit candorē veſtiū: veſtimenta aūt eius facta ſūt
alba ſic nix: Sed qꝛ forte diceret aliq̄s ꝙ poſſent fieri pāni candidi
tāq̄ꝫ nix aliq̄ artificio. ideo expreſſius ait Marc. ꝙ iſta veſtimenta
fuerīt candida velud nix q̄lia fullo non pōt ſup terrā candida facere
veꝝ qꝛ natā ſuperat artē in diuerſitate coloꝝ. et in finite q̄ſi ſūt co
loꝝ differencie naturalr̄ ad q̄s nulla tinctura artificialis poſſet at
tingere. vt oñderet Lu. ꝙ etiā naturā deficiebat a candore veſtimē
toꝝ xp̄i. dixit ꝙ factus eſt veſtitus eius albus refulgens nimis. hic
q̄ deficit ars et natura. ex quo habet̄ ꝙ illa claritatis glia beatoꝝ
eſt ſup̄ oēm artis induſtriā ꝗ naē virtuteꝫ. Nō ꝙ iſta veſtimētoꝝ
refulgentia emanabat ex claritate corpis xp̄i. qd̄ n̄ tm̄ in facie ſꝫ to
tum lucidū erat Vn̄ dic̄ Effreꝫ. In veſtimentis xp̄i oſtenſū eſt ꝙ ex
toto corpe ſuo emanabat gloria eius. ꝗ d̄ tota carne refulſit lumē
eius. ꝗ de ipſo toto fulſerunt radii ¶ Scd̄o iſta transfigu
ratio admirabilis fuit et glioſa ex ꝓphetaꝝ p̄ncialitate. Vn̄ ſequit̄
ecce: q̄ſi dimitꝰ apparuerīt illis ſcꝫ apl̄is: moyſes ꝗ helias: duo vꝫ
eximii p̄res veteris teſtamti. q̄ꝝ primus ſcꝫ moyſes iā antiq̄tꝰ mor
tuus erat ꝗ aīa ipſiꝰ manebat in limbo. alt̄ vo heli. adhuc viuit in
padiſo deliciaꝝ: cū eo loq̄ntes: Luc. dic̄ ꝙ loq̄bant̄ exceſſuꝫ eius q̄
ꝯpleturus erat in irl̄m. i. ſm Cirillum loq̄bant̄ de miſterio paſſiōis
ꝗ mortis in cruce. Dic̄ Dri. ſup li. nūoꝝ. 12. ꝙ moyſes trāſformatus
dn̄o i monte petens ut pleitudo gentiū itroiſſet oīs iſrl̄ ſalꝰ fieret
nec loq̄bant̄ de tali materia tāq̄ꝫ indicātes xp̄o ea q̄ neſciebat ſꝫ ut
dic̄ Effrē eū adorabāt ꝗ grās reddebāt de aduentu in carnē. ꝗ qꝛ
ſacrm paſſiōis qd̄ ipſo p̄dixerāt videbant ꝙ in p̄rio erat ꝯplend̄
ꝯpaciebant̄ nihilominꝰ xp̄o ꝙ ſic glioſa facies debebat ꝯſpui ſic tra
di inuidioſe iudicari iniuſte. flagellari crudelr̄ ꝗ ignobilr̄ crucifigi.
Nō etiā ꝙ gaudiū magnū fc̄tm eſt ꝓphetis ꝗ apl̄is in ipſa aſcēſio

ne montis·n̄ ſolū de trāſfiguratōe xp̄i·ʒ etiā de mutua viſione vt
dic̄ Effez q꞉ vtriuſqꝫ teſtamēti pn̄cipes ꝯgregati erant cū deo abra-
haz·videbat moyſes dux iudeoꝝ·xp̄ianoꝝ pn̄cipez petꝝ ꝯſidera
bat helias caſtus iohēm v̓ginem ⁊ vterqꝫ in iacobo laudabat mar
tirij p̓uilegiū J Querit̄ vtꝝ moyſes ⁊ helias v̓e fuerint i tranſ
figuratōe. Et dicend̄ ꝙ n̄ eſt credend̄ cuidā gloſe ſup̱ Luc·dicenti
ꝙ non fuer̄t ibi moyſes et helias·ʒ imaginarie viſi ſunt angeloꝝ
miſterio. hoc em̄ ꝯdicit Hier·q̇ dixit ꝙ in tranſfiguratōe helias de
ſcendit a paradiſo deliciaꝝ aia v̓o moyſi receſſit a limbo ⁊ app̄uit nō
in corpe ſuo ʒ in aliq̇ aſſūpto. Et querit̄ quare apparuer̄t iſti duo
p̄phete. Et dicend̄ ſm Criſ·ꝙ iſtius appitiōis q̄tuor cauſe ſūt. Prīa
q꞉ hoīes dicebant xp̄m eſſe Heliā alij vero hieremiā aut vnum ex
p̄phetis·vt g̓ oſtenderet ꝙ ipſe dn̄s p̄phetarū capita p̄phetaꝝ ad-
duxit. 2·cā q꞉ iudei accuſabāt xp̄z d̓ tranſgreſſiōe legis Jō moyſ
legiſlatorē voluit ſibi aſſiſtē·accuſabat̄ etiā q꞉ vſurpabat ſibi diui
nū honorē. Jō Heliā zelatorē diuine glorie voluit apparere in ſua
glificatōe. Nec em̄ illi duo ſibi aſtitiſſent·ſi legi aut deo eſſet ꝯrꝰ
Tercia cā vt oſ̄dat ſe habere p̄tatem vite et mortis. Quarta cā vt
videntes ap̄li eos loq̇ntes de xp̄i paſſione·intelligant ꝙ expediat
hūane ſaluti eū debere mori. Q̄nta forte cā eſt q꞉ iſtis duobꝫ p̄phet̄
reuelata fuerat antiq̇tus gloria dn̄i moyſi q̇dem qn̄ cornuta app̄uit
facies eius. Helie vero i monte ſynai. ſm ꝙ habet̄·3·Reg·19·Jpſi
igit̄ habebant noticiā de diuina gloria·Et iō q̄ſi teſtes idonei addu-
cunt̄ ꝙ gloria corpis xp̄i erat a diuinitate K Dein̄ oſtendit̄ q̇d
petrꝰ ceteris feruentior dixerit: Reſpondēs aūt petrꝰ dixit ad ih̄m
dn̄e bonū eſt nos hic eſſe: tanta erat petrus delectatōe viſe glie ab
ſortus ꝙ nolebat deſcendē de monte·guſtauerat em̄ aliquā ſcinti
laz diuine ꝯſolatōis. Pōt ⁊ eſſe alia cā q̄re volebat manē in mōte·ſcie
bat em̄ ꝙ xp̄s volebat ire ad mortē in irl̄m·⁊ audiebat moyſen et
heliā de h̓ loq̇ntes·cognoſcebat etiā ꝙ iudei deſiderabant xp̄m occi
dere·volens igit̄ ipedire xp̄i mortez ſūpta occaſiōe·cupiebat rema
nere i monte q̇ altus ⁊ ſecurus erat locus. ꝯſiderabat etiā ꝙ ſi iudei
obſediſſēt eos aderat ibi moyſes q̇ pharaonē deuicit·Aderat etiā
helias q̇ fecit ignē de celo deſcendē ꝯburentē duos qn̄quagenarios
q̇ venerant vt eū caperen. Vn̄d pe·putabat xp̄m valde eſſe ſecuꝝ
in mōte: Si vis: bn̄ dicit ſi vis q꞉ n̄ audebat dicere abſolute: faciā9
h̓ tria tabernacl̄a timens reprehendi a xp̄o. Errabat pe·q꞉ electus
erat ad fabricā celeſtē·⁊ volebat in monte facē tabernacl̄a: tibi vnū
: et tn̄ xp̄s non req̇rebat tabernacl̄m in t̄ris: Moyſi vnū: q̇ n̄ req̇re
bat terreſtre tabernaculū cū eſſet mortuꝰ: ⁊ helie vnū: q̇ hitat in a-
menis paradiſi delicijs. Jn mar̄ d̓ ꝙ pe·neſciebat q̇d diceret·tanta
em̄ erat inebriatus ſuauitate diuine glie·ꝙ q̄ſi ignorans loquebat̄
Vere neſciebat q̇d diceret. Moyſes em̄ et Helias n̄ indigēt taber
nacl̄·Nec talibꝫ q̄lia preparaſſet petrus forte ſcʒ de ramis arboꝝ
L Sed dubium etiam eſt q̄re petrus non fecit mentionem
de tabernaculo pro ſe et alijs diſcipulis. Et dico forte propter duo

duo. Primo quia illa viſio glorie ita eũ rapuerat ꝙ ſui oblitꝰ
erat ⁊ ceteroꝝ diſcipuloꝝ qui glorioſi nõ erant aut forte ꝯſide-
bat ꝙ xp̄s eum in ꝓprium recipet tabernaculuꝫ. Unde etiaꝫ at
tende ꝙ non ꝯſiderabat petrus qđ deberet manducare et bibere
ita eñi ſaciatus erat ꝙ non credebat vlterius eſurire. Item que
ritur quõ petrus cognouerit moyſen ⁊ heliam quos nunꝗ̃ vi-
derat. Et dicendũ ꝙ ſicut lux ſolis exterioꝛ habet facere vt cog
noſcamus oĩs colores. ita claritas gl'ificationis habet vt du-
cat animũ in noticiã oĩm cognoſcibiliuꝫ vnde in patria omnes
mutuo ſe cognoſcunt qui nunꝗ̃ ſe nouerũt. virtute autꝫ iſtius
claritatꝭ glorioſe que apparuit in transfiguratione dñi cognouit
petrus moyſen ⁊ heliam. Tercio iſta transfiguratio glioſa fuit
et ammirabilis ex reuelata diuina maieſtate. ſicut eñi verbuꝫ ſe
reuelauit in carne ſplendenti ita ſpũſſanctus in nube lucida. pr̄
vero in voce magnifica. Vñ dicit: Adhuc eo loquente: licꝫ ſm
Ambro. loqueretᷓ petrus ex feruore dilectionis neſciebat tamẽ
quid diceret. ideo reſponſione dñi non meretᷓ ſed q̃ſi interrum-
puntᷓ verba eius qꝛ: Ecce nubes lucida obumbrauit eos: q̃re-
bat petrus terrenũ habitaculum et celeſte obumbraculũ accipit
Et nota ſm Ambro. ꝙ iſta nubes nõ fuit tanta ex caliginoſis
iſtis vaporibꝰ. Sed ſm Bali Ex vehementia lucis ꝓceſſit quia
ſicut fumus eſt ab igne. ita iſta nubes eſt a luce. Item nõ ꝙ ſpi
ritus ſanctꝰ in iſta nube apparuit. ſic̃ apparuit in ſpecie colũbe
qñ xp̄us baptiſatus fuit. ⁊ in linguis igneis ſup ap̄los in pen
tecoſten Mꝫ Deinde oſtendit quõ manifeſtauit ſe deus pr̄
Et ecce vox de nube dicens: non ꝙ deꝰ pr̄ habeat os ⁊ dentes
⁊ linguã ad formandã vocem. ſꝫ voceꝫ illã creauit de nube: hic
eſt filiꝰ meus: nõ filius adoptione ſꝫ ꝑ naturam: dilectus: In
Mꝫ ır. d̄ filius meus cariſſimus. vere dilectus. qꝛ ex ſuba patris
genitus. vere cariſſimus qꝛ ſolus eſt vnigenitus. cui emꝫ aliqñ
angelorum dixit. filius meus es tu ego hodie genui te: in quo
mihi bene ꝯplacui: .i. quẽ generando amo. ⁊ in ipſa generacõe
et amore mihi cõplaceo. qꝛ ſm Criſ. in eo requieſco et eum ac
cepto: ipſuꝫ audite: ecce pr̄is imperiuꝫ de audiendo filio .i. ſm
Remig. recedant vmbre legales et typi ꝓphetaꝝ et ſolũ euan
gelij ſequimini coruſcũ lumen. ſiue ſm eundẽ ideo dixit ipſum
audite. vt oſtenderet xp̄m eſſe. quem predixit moyſes dicens.
prophetam ſuſcitabit vobis dominus de fratribus veſtris ipſuꝫ
audietis Vel ſm Hilarim. Ipſum audite tanꝗ̃ idoneum taluꝫ
preceptoꝝ auctoreꝫ. qui ſeculi damna. crucis voluntatẽ obitũ

corpis ꝛ poſt hec regni celeſtis gl'iam facti confirmat exemplo
Deiñ oſtendit hūana fragilitas: ꝛ audientes diſcipuli: petrus
ꝯfitetur ſe hanc vocem audiſſe in ſcda canonica.i.ca. Hanc vocē
nos audiuimus de celo allatam. cū eſſemus in monte ſcto cum
eo: ceciderunt in faciez ſuā: quia hūana fragilitas vt dic̄ Hie.
conſpectū maioris glorie ſuſtinē non pōt: ꝛ timuerunt valde.
ad hanc vocem vt dicit Effrē. fugierunt ꝓphete. ceciderunt apl'i
et timuerunt tonitruū quidē terribile fuit, vñ ex ipſa voce tra
ſub ipſo ꝯtremuit ¶ Sed querit hic Criſ. Quarē diſcipu
li tm̄ timuerūt audita voce. cū non inueniat aliquē timuiſſe xp̄o
baptizato qñ eadem vox intonuit. ꝛ reſpondet ꝙ multe diſpo
ſitiones erant hic in terrorem que ibi non fuerūt. ſcꝫ ſolitudo al
titudo montis. locus ſepatus et occultus. ſilentiū multū ꝛ traſ
figuratio ſtupore plena lumen puꝝ ꝛ nubes extenſa. erāt etiā
quaſi attoniti ex viſione ꝓphetaꝝ. vnde facile territi ſūt audien
tes vocez ꝛ nullū videntes. Deinde ponit aploꝝ confortatio:
et acceſſit ih̄us: iaꝫ ablata claritate tranſfigurationis. reſoluta
nube. ꝛ ꝓphetis regreſſis ad ſuas manſiones: ꝛ tetigit eos: vt
tactu efficaciſſimo eos ꝯfortaret: dixitqꝫ eis: vt etiā verbis cō-
fortaret conſolatorijs: Surgite ꝛ nolite timere: dulcis amicus
eſt xp̄s. qui pie ꝯſolatur ꝛ potenter adiuuat: leuantes aūt ocu-
los ſuos quos in terra defixerant: neminē viderunt niſi ſolum
ih̄m: ꝛ eum in ꝯſueta viderūt figura. Nam ſm̄ Hiero. ad vocez
patris fugierunt ꝓphete. qꝛ ſi ꝑſtitiſſent. dubiū eſſet forte an de
altero eoꝝ vel ď xp̄o illud deberet intelligi. Hic eſt filius meus
dilectus in quo mihi bene complacui ꝛc.

Tercia pars.

Ercio cum ď. Et deſcendentibꝰ. Tangit mandatum
viſionis occultande. vnde dicit: ꝛ deſcendentibꝰ illis
de monte: forte dolebāt petrus deſcēdere qui dixerat
bonū eſt nos hic eſſe: p̄cepit illis ih̄s dicens: cuiꝰ p̄
cepto erat obediendum. paulo enī ante dixerat deus pr̄ ipſuꝫ
audite: nemini dixeritis viſionez: admirabilez. gl'ioſam. ꝛ ve
nerabilem: donec filius hoīs: qui paulo añ dictus eſt filius dei
: a mortuis reſurgat: in quo ſuā p̄dicit mortem ꝛ reſurrectionez
Nota ꝙ plurimi ſunt cauſe quare precepit vt nemini dicerent.
Primo ſm̄ Hiero. ne dictum eſſet incredibile ꝓpter rei magni-
tudinem. Secundo vt dicit Theo. ne ſcandalizarent hoīes audi
entes de chriſto tam glorioſa. qui viſuri eum erant crucifixum.
Tercio ſm̄ Remigiū. quia ſi maieſtas illius fuiſſet diuulgata
in ꝓpo plurimi impediſſent paſſionē eius. Quarto ſm̄ Hilariū